

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний технологічний університет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Електронний бізнес

Обов'язкова навчальна дисципліна

Мова навчання - українська

Освітньо-професійна програма Діджитал-облік і контроль

Код та найменування спеціальності 071 Облік і оподаткування

Шифр та найменування галузі знань 07 Управління та адміністрування

Ступінь вищої освіти магістр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою університету

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою цифрових технологій фінансових операцій Одеського національного технологічного університету

РОЗРОБНИК: Євтушевська О.О., доцент кафедри цифрових технологій фінансових операцій, к.е.н., доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри цифрових технологій фінансових операцій

Протокол від 01 серпня 2022р. №1.

Завідувач кафедри ПІДПИСАНО Лариса ІВАНЧЕНКОВА
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 *Управління та адміністрування*

Голова ради ПІДПИСАНО Валерій НЕМЧЕНКО
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Гарант освітньої програми ПІДПИСАНО Лариса ІВАНЧЕНКОВА
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії
Протокол від 30 серпня 2022р. №1.

Секретар Методичної ради
університету

ПІДПИСАНО
(підпис)

Валерій МУРАХОВСЬКИЙ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка.....	4
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти.....	4
1.3	Міждисциплінарні зв'язки.....	5
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС.....	5
2	Зміст дисципліни:.....	5
2.1	Програма змістових модулів.....	5
2.2	Перелік практичних робіт	6
2.3	Перелік завдань до самостійної роботи.....	7
3	Критерії оцінювання результатів навчання.....	8
4	Інформаційне забезпечення.....	9

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Електронний бізнес» є оволодіння базовими знаннями і навичками в сфері електронного бізнесу, фінансових Інтернет-послуг, використання інформаційних технологій в електронному бізнесі, а також сучасних електронних платіжних систем.

Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- визначення економічної природи електронного бізнесу, принципів та сфер його застосування;
- категорій Internet та технологій електронного бізнесу;
- засобів безпеки та методів захисту інформації в електронному бізнесі;
- сучасних видів електронного бізнесу та сфер їх застосування;
- функціональних можливостей електронного бізнесу, його видів та моделей;
- механізмів функціонування електронних платіжних систем у корпоративному та споживчому секторах економіки.

В результаті вивчення курсу «Електронний бізнес» студенти повинні **знати:** предметну галузь електронного бізнесу, основи теорії розвитку та базові поняття електронного бізнесу, сфери застосування та ринки електронного бізнесу, основні моделі бізнес-процесів електронного бізнесу та сучасні інформаційні технології для його реалізації в Інтернет, нові принципи та засоби проведення розрахунків пластиковими картками та цифровими грошима, типи електронних платежів і платіжних систем, існуючі проблеми безпеки та засоби захисту інформації в електронному бізнесі, основи ведення бізнесу за допомогою сучасних інформаційних технологій та ін.;

вміти: вільно користуватися понятійним апаратом, аналізувати фінансову, нормативну і економіко-технологічну інформацію у сфері електронного бізнесу, здійснювати покупки в Інтернет-магазинах з використанням різних видів електронних платіжних систем, користуватися фінансовими послугами та ін.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Електронний бізнес» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та освітньо-професійній програмі «Діджитал-облік і контроль» підготовки магістрів.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК5. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення

сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації

СК7. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства

СК12*. Здатність здійснювати моніторинг та ідентифікувати загрози ті ризики фінансово-економічній безпеці підприємств харчової переробної промисловості, комерційного та рекреаційного сектору

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління

ПРН 5. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання

ПРН 14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації

ПРН 20. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні – Інформатика та інформаційні технології, Гроші і кредит, Фінанси, Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті, Фінансовий облік, Фінансовий і податковий менеджмент, послідовні – Державна атестація: виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на *першому* курсі у *другому* семестрі для денної та заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS - 3, годин - 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	16	14
заочна	14	8	6
Самостійна робота, годин	Денна - 60		Заочна - 76

2. Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовий модуль 1: Організаційно - методичні основи електронного бізнесу

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розвиток інформаційної економіки в умовах побудови інформаційного суспільства Глобальна інформаційно-комунікаційна інфраструктура. Місце та роль ІКТ в умовах побудови інформаційного суспільства.	2	1

	Теоретичні і практичні аспекти становлення і розвитку інформаційної економіки.		
2	Електронний бізнес та електронна комерція Основні поняття електронного бізнесу й електронної комерції. Принципи функціонування електронного бізнесу.	2	1
3	Переваги і недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції Переваги функціонування електронного бізнесу та електронної комерції. Недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції.	2	1
4	Види електронного бізнесу Електронна комерція. Електронна банківська діяльність (Інтернет-банкінг). Електронні брокерські послуги (Інтернет-трейдинг). Електронні аукціони. Електронна пошта. Електронні бюро. Електронні страхові послуги. Дистанційне навчання.	2	1

Змістовий модуль 2: Можливості Е-бізнесу

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
5	Електронна комерція як складова електронного бізнесу Порівняльний аналіз електронної комерції з традиційною комерцією. Моделі електронної комерції: електронний магазин, електронний довідник-каталог, електронний аукціон, електронний торговий центр.	2	1
6	Система електронної комерції в корпоративному секторі Основні процеси здійснення електронної торгівлі в секторі B2B. Корпоративні представництва в Інтернеті. Віртуальні підприємства. Інтернет-інкубатори. Мобільна комерція.	2	1
7	Системи електронної комерції у споживчому секторі (B2C) Електронні торгові ряди (супермаркети). Інтернет-вітрини. Інтернет-магазини.	2	1
8	Електронні платіжні системи Види електронних систем взаєморозрахунків. Пластикові карти. Класифікація пластикових карт. Основні поняття систем взаєморозрахунків за пластиковими картками. Механізм взаєморозрахунків за пластиковими картками в Інтернеті. Недоліки використання пластикових карт в Інтернет-комерції.	2	1
	Всього	16	8

2.2. Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розвиток інформаційної економіки в умовах побудови інформаційного суспільства	2	0,5
2	Електронний бізнес та електронна комерція	2	0,5
3	Переваги і недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції	2	0,5
4	Види електронного бізнесу	2	0,5
5	Електронна комерція як складова електронного бізнесу	2	1
6	Система електронної комерції в корпоративному секторі. Системи	2	2

	електронної комерції у споживчому секторі (B2C)		
7	Електронні платіжні системи	2	1
	Всього	14	6

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		форма навчання	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу за темами:	10	18
	Тема 1. Розвиток інформаційної економіки в умовах побудови інформаційного суспільства	1	2
	Тема 2. Електронний бізнес та електронна комерція	1	2
	Тема 3. Переваги і недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції	1	2
	Тема 4. Види електронного бізнесу	2	3
	Тема 5. Електронна комерція як складова електронного бізнесу	1	2
	Тема 6. Система електронної комерції в корпоративному секторі	1	2
	Тема 7. Системи електронної комерції у споживчому секторі (B2C)	1	2
	Тема 8. Електронні платіжні системи	2	3
2	Підготовка до практичних занять	10	18
	Тема 1. Розвиток інформаційної економіки в умовах побудови інформаційного суспільства	1	3
	Тема 2. Електронний бізнес та електронна комерція	1	2
	Тема 3. Переваги і недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції	1	2
	Тема 4. Види електронного бізнесу	2	3
	Тема 5. Електронна комерція як складова електронного бізнесу	1	2
	Тема 6, 7. Система електронної комерції в корпоративному секторі. Системи електронної комерції у споживчому секторі (B2C)	2	3
	Тема 8. Електронні платіжні системи	2	3
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	20	20
	Тема 6. Види електронного бізнесу	4	4
	Тема 8. Система електронної комерції в корпоративному секторі	8	8
	Тема 9. Системи електронної комерції у споживчому секторі (B2C)	8	8
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	20	20
	Разом з дисципліни	60	76

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий – діф. залік

Нарахування балів за виконання змістового модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	<i>min</i>	<i>max</i>	К-ть робіт	Сумарні бали		К-ть робіт	Сумарні бали	
				<i>min</i>	<i>max</i>		<i>min</i>	<i>max</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Організаційно - методичні основи електронного бізнесу								
Робота на лекціях	3	5	4	12	20	2	6	10
Виконання практичних робіт	3	5	4	12	20	1	3	5
Опрацювання тем, не винесених на лекції	3/6	5/10	2	6	10	2	12	20
Підготовка до практичних занять	3/6	5/10	4	12	20	1	3	5
Виконання індивідуальних завдань	-	-	-	-	-	1	18	30
Проміжна сума	-	-	-	42	70	-	42	70
Поточний контроль (тестовий)	12	20	1	12	20	1	12	20
Контроль результатів дистанційного модулю	6	10	-	6	10	-	6	10
Оцінка за змістовий модуль 1	-	-	-	60	100	-	60	100
Змістовий модуль 2. Можливості Е-бізнесу								
Робота на лекціях	3	5	4	12	20	2	6	10
Виконання практичних робіт	3	5	3	9	15	2	6	10
Опрацювання тем, не винесених на лекції	3/6	5/10	2	6	10	2	12	20
Підготовка до практичних занять	3/6	5/10	3	9	15	2	12	20
Виконання індивідуальних завдань	12	20	1	12	20	1	12	20
Проміжна сума	-	-	-	48	80	-	48	80
Поточний контроль (тестовий)	12	20	1	12	20	1	12	20
Оцінка за змістовий модуль 2	-	-	-	60	100	-	60	100

4. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Закон України “Про електронну комерцію” // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
2. Закон України “Про електронний цифровий підпис” // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text>
3. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
4. Закон України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>
5. Budiakova O. Smart economics: new technologies in education / O. Budiakova // Стан, досягнення та перспективи інформаційних систем і технологій : матеріали XXII Всеукр. наук.-техн. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів, Одеса, 21–22 квіт. 2022 р. / Одес. нац. технол. ун-т ; орг. ком: Б. В. Єгоров (голова) та ін. – Одеса : ОНТУ, 2022. – Р. 80–82. – Ref.: 1 tit. // https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/21673/1/Stan_dos_inform_tekhnol_2022_Budiakova.pdf
6. Melnik M. V. Types of internet fraud / M. V. Melnik, Ye. R. Kim // Стан, досягнення та перспективи інформаційних систем і технологій : матеріали XXII Всеукр. наук.-техн. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів, Одеса, 21–22 квіт. 2022 р. / Одес. нац. технол. ун-т ; орг. ком: Б. В. Єгоров (голова) та ін. – Одеса : ОНТУ, 2022. – Р. 51–53. – Ref.: 3 tit.// https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/21641/3/Stan_dos_inform_tekhnol_2022_Melnik.pdf
7. Бундюк А. М. Діджиталізація бізнес-процесів підприємництва і бізнесу / А. М. Бундюк // Енергія. Бізнес. Комфорт: матеріали Регіон. наук.-практ. конф., Одеса, 16 груд. 2021 р. / Одес. нац. акад. харч. технологій, Одес. орг. «Союз наук. та інженер. об'єднань України», Консалтинг. лаб. «Терма». – Одеса: ОНАХТ, 2022. – С. 8–10. – Бібліогр.: 5 назв.// https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/21565/1/Energ_biznes_Komf_21_Bundyuk.pdf
8. Виноградова О.В., Дрокіна Н.І. Електронний бізнес. Навчальний посібник. – Київ: ДУТ, 2018. – 292 с. // https://www.dut.edu.ua/uploads/1_1477_17408367.pdf
9. Зайцева О.О., Болотинюк І.М. Електронний бізнес: Навчальний посібник. / За наук. ред. Н.В. Морзе. – ІваноФранківськ : «Лілея» – 2015. – 264 с // http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/elektron_bizn.pdf
10. Кіров І. М. Дефініції: «Торгівля», «Комерція», «Бізнес», «Торгівельне підприємництво», їхнє відношення до товарознавства / І. М. Кіров, С. Г. Когут // Зб. тез доп. 77-ої наук. конф. викл. акад., Одеса, 18-21 квіт. 2017 р. / Одес. нац. акад. харч. технологій; ред. кол.: Б. В. Єгоров (голова), Н. М. Поварова

- (заст. голови). - Одеса, 2017. – С. 178–179. – Бібліогр: 3 назв. // https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/5191/1/77_nauch_konf_Kirov_2.pdf
11. Краус К. М., Краус Н. М., Манжура О.В. Електронна комерція та Інтернет – торгівля: навчально – методичний посібник. – Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. – 454 с. // https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37044/1/Kraus_Elektronna_komertsiiia_2021.pdf
 12. Стратегія розвитку Інтернет-торгівлі торгової мережі на ринку ІТ-техніки [Текст] : монографія / Л. А. Радкевич, І. А. Луговська, О. В. Кужилєва, М. М. Матвієнко ; під ред. О.М. Азарян; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. маркетингу та комерційної справи. — Донецьк : ДонНУЕТ, 2010. — 248 с. — Бібліогр.: с. 222-230.
 13. Електронна комерція: організація та облік: навч. посіб. / Л. М. Янчева, А. П. Грінько, А. С. Крутова, Т. О. Тарасова ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. — Харків : ХДУХТ, 2008. — 231 с
 14. Євтушевська О.О. Конспект лекцій з курсу "Фінанси підприємства" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 073 "Менеджмент" ден. і заоч. форми навчання / О. О. Євтушевська ; відп. за вип. В. В. Немченко ; Каф. обліку та аудиту. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 47с. URL: <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>
 15. Євтушевська О.О. Вплив інформаційних технологій на розвиток електронної комерції в світі / О.П. Дяченко, Т.Д. Маркова, О.О. Євтушевська - Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2021 - Том 6. № 4.- С. 92–104 URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2022/02/ujae_2021_r04_a11.pdf
 16. Комерційна діяльність: підручник / П. Ю. Балабан, М. П. Балабан, Т. Л. Мітяєва та ін. ; за ред. П. Ю. Балабана; Полтав. ун-т економіки і торгівлі, Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. — Харків : Світ Книг, 2015. — 452 с.
 17. Пономаренко, Л. А. Електронна комерція: підручник / Л. А. Пономаренко, В. О. Філатов ; за ред. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг. екон. ун-т. — Київ : КНТЕУ, 2002. — 443 с.
 18. Фінанси підприємств: підручник / кер. авт. кол., наук. ред. А. М. Поддєрьогін; Київ. нац. екон. ун-т. — 3-тє вид., перероб. і допов. — Київ : КНЕУ, 2000. — 460с.

Додаткові:

19. Ананьєв, Олександр Миколайович. Інформаційні системи і технології в комерційній діяльності [Текст] : підручник / О. М. Ананьєв, З. М. Білик, Я. А. Гончарук. — Львів : Новий Світ-2000, 2006. — 584 с. — (Вища освіта в Україні).
20. Войтко В. В. Загальні підходи до розробки ERP-систем, що інтегрують e-commerce системи / В. В. Войтко, М. Ю. Позур, А. В. Денисюк // Стан,

досягнення та перспективи інформаційних систем і технологій : матеріали XXII Всеукр. наук.-техн. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів, Одеса, 21–22 квіт. 2022 р. / Одес. нац. технол. ун-т ; орг. ком: Б. В. Єгоров (голова) та ін. – Одеса : ОНТУ, 2022. – С. 113–115: рис. – Бібліогр.: 3 назв. // [https://card-](https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/21692/1/Stan_dos_inform_tekhnol_2022_Voytko_2.pdf)

[file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/21692/1/Stan_dos_inform_tekhnol_2022_Voytko_2.pdf](https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/21692/1/Stan_dos_inform_tekhnol_2022_Voytko_2.pdf)

21. Євтушевська О. О. Діджиталізація системи бухгалтерського обліку / О. О. Євтушевська // Збірник тез доповідей 82-ї наукової конференції викладачів університету, Одеса, 26–29 квіт. 2022 р. / Одес. нац. технол. ун-т ; під заг. ред. Б. В. Єгорова. – Одеса : ОНТУ, 2022. – С. 376–377. // https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/22117/1/82_Nauk_konf_2022_Yevtushevsk.pdf
22. Євтушевська О. О. Конспект лекцій з курсу "Фінансовий менеджмент" [Електронний ресурс] : для студентів ступеню "Магістр" спец. 071 "Облік і оподаткування", 073 "Менеджмент" ден. та заоч. форми навчання / О. О. Євтушевська ; відп. за вип. В. В. Немченко ; Каф. обліку та аудиту. — Одеса : ОНАХТ, 2017. — Електрон. текст. дан.: 61 с. URL: <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>
23. Євтушевська О. О. Фінансова звітність підприємства і доступність публічної інформації / О. О. Євтушевська // Збірник тез доповідей 81-ї наукової конференції викладачів академії, Одеса, 27–30 квіт. 2021 р. / Одес. нац. акад. харч. технологій ; під заг. ред. Б. В. Єгорова. – Одеса : ОНАХТ, 2021. – С. 339–340. // https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/18285/1/81_sci_conf_of_teach_2021_Yevtushevsk.pdf
24. Євтушевська О.О. Аналіз підходів до сутності та класифікації основних засобів / О.О. Євтушевська, Т.М. Ступницька, В. О. Приймак - Економіка харчової промисловості – 2018. – випуск 2/2018. – С.102-110 URL: https://www.researchgate.net/publication/326283840_THE_ANALYSIS_OF_APPROACHES_TO_THE_ESSENCE_AND_CLASSIFICATION_OF_FIXED_ASSETS
25. Євтушевська О.О. Особливості обліку і аналізу витрат діяльності на підприємствах виноробної галузі / О.О. Євтушевська, А.Б. Хамардюк - Економіка харчової промисловості – 2018. – випуск 1/2018. – С.81-86 URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/view/870>
26. Євтушевська О.О. Податковий контроль як умова ефективного функціонування податкової системи / Н.В. Лагодієнко, Л.В. Іванченкова, О.О. Євтушевська, Л.Б. Скляр - Інвестиції: практика та досвід, – 2022 – Випуск 9-10 - С. 24-29
27. Євтушевська, О. О. Форми та методи державного регулювання інноваційного розвитку України / О. О. Євтушевська // Зб. тез доп. 79-ї наук. конф. викл.

акад., Одеса, 16–19 квіт. 2019 р. / Одес. нац. акад. харч. технологій ; під заг. ред. Б. В. Єгорова. – Одеса, 2019. – С. 375–377. // https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/10405/1/zbirnuk_tez_79_konf_2019_Evtushevska.pdf

28. Євтушевська О.О. Теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура / О. О. Євтушевська К. І. Чернов- Економіка харчової промисловості– 2020. – випуск 3/2020. – С.17-24
29. Лобода, Ю. Г. Конспект лекцій з дисципліни "Електронна комерція" [Електронний ресурс] : зі спец. 281 "Публічне управління та адміністрування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" ступінь вищ. освіти бакалавр ден. та заоч. форм навчання / Ю. Г. Лобода ; відп. за вип. В. Х. Кирилов ; Каф. вищої та прикладної математики. — Одеса : ОНАХТ, 2019. — Електрон. текст. дані: 57 с.
30. Сазонець, Ольга Миколаївна. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю [Текст] : навч. посіб. / О. М. Сазонець. — Київ : ЦУЛ, 2014. — 256 с.
31. Сороченко А. М. Особливості формування і подання звітності в електронній формі / А. М. Сороченко ; наук. кер. О. О. Євтушевська // Збірник наукових праць молодих учених, аспірантів та студентів / Одес. нац. технол. ун-т ; гол. ред. Б.В. Єгоров, заст. гол. Н.М. Поварова. – Одеса : ОНТУ, 2022. – С. 116–117. – Бібліогр.: 3 назв. // https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/24128/1/Zbirn_nauk_prats_mol_uch_22_Sorochenko.pdf